

Επικαιρότητα

- ♦ Η Επιτροπή παρεμβαίνει για την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων από τις Γερμανία, Γαλλία, Δανία, Ιταλία και Ολλανδία (25.10.2004)

Στα πλαίσια της δραστηριότητάς της για την εξασφάλιση της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων από τα κράτη μέλη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να παρέμβει σε συγκεκριμένες περιπτώσεις με την αποστολή αιτιολογημένης γνώμης σε κάποια κράτη μέλη ή την παραπομπή υποθέσεων που εκκρεμούν κατ' αυτών στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ). Ειδικότερα:

1. Γερμανία

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στο ΔΕΚ σχετικά με την μη εφαρμογή προηγούμενης απόφασης του Δικαστηρίου, η οποία διέταξε την άρση παράνομης ανάθεσης συμβάσεων με αντικείμενο την συλλογή υδατικών αποβλήτων στον Δήμο του *Bockhorn* και την διάθεση απορριμάτων στον Δήμο του *Braunschweig*.

Παρ' όλο που οι γερμανικές αρχές ανακοίνωσαν ότι θα μεριμνήσουν για την αποφυγή παρόμοιων παραβάσεων στο μέλλον, παρέλειψαν να εφαρμόσουν την απόφαση του Δικαστηρίου, ισχυρίζομενες ότι ο γερμανικός αστικός κώδικας δεν επιβάλλει την ακύρωση των συγκεκριμένων συμβάσεων. Ωστόσο, η απόφαση του Δικαστηρίου επιβεβαίωσε ότι η παραβίαση της αρχής της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών που προκύπτει από την μη εφαρμογή των διατάξεων της κοινοτικής οδηγίας 92/50/EOK για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών εκτείνεται σε όλη την διάρκεια των εν λόγω συμβάσεων, η οποία ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε 30 έτη από την ημερομηνία έναρξης της εκτέλεσής τους. Κατόπιν τούτων, η Επιτροπή παραπέμπει εκ νέου την υπόθεση στο Δικαστήριο, αιτούμενη την επιβολή ημερησίων προστίμων ύψους 31.680 ευρώ και 126.720 ευρώ αντίστοιχα.

Επίσης, η Επιτροπή απέστειλε στην Γερμανία αιτιολογημένη γνώμη σχετικά με την άνευ δια-

γωνισμού ανάθεση μίας σύμβασης διάθεσης απορριμμάτων διάρκειας 33 ετών από τον Δήμο της Κολωνίας στην εταιρία «Abfallentsorgungs- und Verwertungsgesellschaft Köln mbH (AVG)». Πρόκειται για έναν φορέα του οποίου το 25% ελέγχεται από μια ιδιωτική επιχείρηση και, κατά συνέπεια, η ανάθεση της εν λόγω σύμβασης σ' αυτόν έπρεπε, κατά την άποψη της Επιτροπής, να λάβει χώρα με διαφανή και ανταγωνιστική διαδικασία σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων.

2. Γαλλία

Η Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει στο ΔΕΚ την Γαλλία για μη εναρμόνιση του άρθρου L. 300-4 του γαλλικού πολεοδομικού κώδικα με το κοινοτικό δίκαιο. Η εν λόγω διάταξη προβλέπει την ανάθεση συμβάσεων για την συνέχιση προκαταρκτικών μελετών που αφορούν προγράμματα τοπικής ανάπτυξης χωρίς δημοσιότητα και συνθήκες ανταγωνισμού. Η Επιτροπή είχε αποστείλει τον Φεβρουάριο του 2004 σχετική αιτιολογημένη γνώμη προς την Γαλλία, αλλά δεν έλαβε καμία απάντηση.

Συγκεκριμένα, η Γαλλία χρησιμοποιεί την τακτική των συμφωνιών τοπικής ανάπτυξης για την κατασκευή δημοσίων υποδομών που μεταβιβάζονται στην αναθέτουσα αρχή και για την κατασκευή κτιρίων που προορίζονται για μεταπώληση ή ενοικίαση, λ.χ. στα πλαίσια της υλοποίησης ενός σχεδίου για την πολεοδόμηση μιας περιοχής και την κατασκευή εργατικών κατοικιών ή ενός προγράμματος πολεοδομικής ανάπτυξης.

Η Επιτροπή κρίνει ότι το κύριο αντικείμενο των συμφωνιών αυτών είναι η κατασκευή έργων, την οποία αναλαμβάνει συνήθως εργολόπητης που επιλέγεται από τον φορέα πολεοδόμησης για λογαριασμό των αρμοδίων αρχών. Κατά την άποψή της, σε περίπτωση που ο προϋπολογισμός των έργων αυτών υπερβαίνει το κατώφλι εφαρμογής της κοινοτικής οδηγίας περί συμβάσεων δημοσίων έργων 93/37/EOK, θα πρέπει οι σχετικές συμβάσεις να ανατίθενται σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες που προβλέπει η εν λόγω οδηγία. Όσον αφορά δε την ανάθεση συμβάσεων εκπόνησης των προκαταρκτικών μελετών που απαιτούνται για την κα-

τάρτιση των προδιαγραφών ενός αναπτυξιακού προγράμματος, η Επιτροπή θεωρεί ότι, εφ' όσον η προεκτιμώμενη αμοιβή της μελέτης υπερβαίνει το κατώφλι εφαρμογής της κοινοτικής οδηγίας 92/50/EOK για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών, θα πρέπει επίσης να εφαρμόζεται η οδηγία αυτή κατά την ανάθεση των εν λόγω συμβάσεων.

Επιπλέον, η Επιτροπή υιοθετεί την άποψη ότι για όλες τις συμβάσεις, η αξία των οποίων υπολείπεται των κατωφλίων εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της διαφάνειας που κατοχυρώνεται στην Συνθήκη περί Ιδρύσεως των EK (ΣΕΚ) με την εξασφάλιση ενός ελάχιστου βαθμού δημοσιότητας (πρβλ. απόφαση «Teilaustria» του ΔΕΚ, C-324/98).

3. Δανία

Η Επιτροπή απέστειλε στην Δανία αιτιολογημένη γνώμη σχετικά με την παράλειψη της τελευταίας να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την δικονομική οδηγία 89/665/EOK. Ειδικότερα, σύμφωνα με την απόφαση «Alcatel» του ΔΕΚ (C-81/98), τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θεσπίσουν διαδικασίες παροχής έννομης προστασίας που να προβλέπουν την αναστολή και ακύρωση μιας παράνομης απόφασης της αναθέτουσας αρχής περί αναθέσεως δημόσιας σύμβασης σε στάδιο που να επιτρέπει την άρση της παράβασης. Ωστόσο, η δανική νομοθεσία δεν προβλέπει την παροχή στους διαγωνιζόμενους ενός εύλογου χρονικού διαστήματος πριν την υπογραφή της σύμβασης για την προσβολή της απόφασης περί ανάθεσης αυτής, ούτε περιλαμβάνει κάποια άλλη διάταξη που να εξασφαλίζει ότι όλες οι αποφάσεις που αφορούν την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων μπορούν να προσβάλλονται πριν την έναρξη της εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων.

Ανάλογες αιτιολογημένες γνώμες έχουν αποσταλεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά το τρέχον έτος προς το Βέλγιο, την Ισπανία, την Ολλανδία, την Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Φιλανδία.

4. Ιταλία

Η Επιτροπή αποφάσισε να αποστείλει στις Ιταλικές Αρχές αιτιολογημένη γνώμη σχετικά με την ανάθεση σύμβασης εκτέλεσης υδραυλικών έργων στον Δήμο του Stintino (Σαρδηνία). Η εν-

λόγω σύμβαση ανετέθη με την διαδικασία της διαπραγμάτευσης το 1991 και συνοδεύθηκε από 11 μεταγενέστερες συμφωνίες, η τελευταία των οποίων ορίζει λεπτομερώς το κατασκευαστικό αντικείμενο της σύμβασης. Κατά την άποψη της Επιτροπής, η απευθείας ανάθεση της σύμβασης, χωρίς συνθήκες ανταγωνισμού, συνιστά παράβαση της κοινοτικής οδηγίας 71/305/EOK, η οποία αποτελούσε εφαρμοστέο δίκαιο κατά τον χρόνο σύναψης της συγκεκριμένης σύμβασης.

Υστερα από προσεκτική εξέταση της ιταλικής νομοθεσίας για την ανάθεση τοπικών δημοσίων υπηρεσιών που εγκρίθηκε το 2003, η Επιτροπή αποφάσισε να κλείσει την υπόθεση κατά της Ιταλίας σχετικά με την μη εναρμόνιση των εθνικών διαδικασιών ανάθεσης αυτών των συμβάσεων με τις κοινοτικές οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις. Το νέο νομικό πλαίσιο επιτρέπει την οργάνωση της παροχής τοπικών δημοσίων υπηρεσιών με τρεις τρόπους: Με την ανάθεση σχετικών συμβάσεων υπηρεσιών σε ιδιωτικές εταιρείες ύστερα από διαγωνιστική διαδικασία, με την σύσταση μικτών επιχειρήσεων δημοσίου-ιδιωτών, στις οποίες η επιλογή του ιδιώτη εταίρου γίνεται μέσω διαδικασίας συμβατής με το κοινοτικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων ή, τέλος, με την απευθείας ανάθεση συμβάσεων σε επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα που συνδέονται με την αναθέτουσα αρχή σε βαθμό τέτοιο που δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «τρίτοι» σε σχέση με αυτήν (πρόκειται για τους λεγόμενους «in house» φορείς, σύμφωνα με την νομολογία του ΔΕΚ). Η Επιτροπή ωστόσο επιφυλάσσεται να παρακολουθεί στενά την εφαρμογή του νέου νόμου, δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής του είναι εξαιρετικά ευρύ και ότι αναμένεται σύντομα η έκδοση αποφάσεων του ΔΕΚ σχετικά με την αποσαφήνιση των «in house» σχέσεων.

5. Ολλανδία

Η Επιτροπή αποφάσισε να αποστείλει στην ολλανδική κυβέρνηση αιτιολογημένη γνώμη σχετικά με την χωρίς διαγωνισμό ανάθεση νέας σύμβασης προμήθειας στηθαίων αυτοκινητοδρόμων. Η αρμόδια ολλανδική αρχή διαχείρισης δημοσίων έργων (Rijkswaterstaat) προχώρησε στην ανανέωση σύμβασης προμήθειας των εν λόγω υλικών επί διετία, κατά παράβαση της κοινοτικής οδηγίας 93/36/EOK για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών.

Οι τελευταίες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες επί παραβάσει κατά οποιουδήποτε κράτους μέλους βρίσκονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/droit_com/index_en.htm

◆ Δημόσια Διαβούλευση της Επιτροπής σχετικά με τους τρόπους βέλτιστης αξιοποίησης των ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων (15.11.2004)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβη σε ηλεκτρονική διαβούλευση που αποσκοπεί στην διερεύνηση των ευκαιριών και των προκλήσεων στον τομέα των ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων. Η ενέργεια αυτή εντάσσεται στην διαδικασία κατάρτισης ενός σχεδίου δράσης που θα έχει ως αντικείμενο την διασφάλιση του μεγαλύτερου δυνατού οφέλους για την ευρωπαϊκή οικονομία από την εφαρμογή των διατάξεων περί ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων που συμπεριλήφθηκαν στις νέες κοινοτικές οδηγίες 2004/17/EK και 2004/18/EK.

Μέσω της διαβούλευσης η Επιτροπή θέτει προς τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων (κατασκευαστές, προμηθευτές, παρέχοντες υπηρεσίες) μια σειρά από ερωτήματα αναφορικά με ζητήματα που αφορούν την ηλεκτρονική δημοπράτηση και ζητά την άποψή τους σχετικά με τις νέες διατάξεις. Η προθεσμία για την υποβολή απόψεων και παρατηρήσεων έληξε την 15.11.2004 και η διαβούλευση βρίσκεται στο στάδιο της επεξεργασίας των στοιχείων. Περισσότερες πληροφορίες για την διαβούλευση μπορούν να αντλήσουν οι ενδιαφερόμενοι από την ιστοσελίδα http://europa.eu.int/comm/internal_market/publicprocurement/e-procurement_en.htm.

◆ Συμμετοχή της ΜοΠαΔιΣ σε Σεμινάριο e-Procurement (15-16.11.2004)

Το νομικό στέλεχος της ΜΟΠΑΔΙΣ Σπύρος Παναγόπουλος εκπροσώπησε την ΜοΠαΔιΣ σε εκπαιδευτικό σεμινάριο με αντικείμενο τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις (e-Procurement) στην νομοθεσία της Ε.Ε. Το σεμινάριο διοργανώθηκε στις 15 και 16 Νοεμβρίου 2004 στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης (Euro-

pean Institute of Public Administration - EIPA) στο Μαστρίχτ Ολλανδίας.

Το σεμινάριο περιελάμβανε εννέα (9) θεματικές ενότητες, στις οποίες αναπτύχθηκαν εισηγήσεις από επιστημονικό συνεργάτη του Ινστιτούτου, εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και στελέχη αναθέτουσών αρχών αλλά και του ιδιωτικού τομέα.

Κατά την διάρκεια του σεμιναρίου αναπτύχθηκαν τρεις βασικές κατηγορίες θεμάτων: α) Παρουσίαση του νέου νομοθετικού πλαισίου περί ηλεκτρονικής ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με τις νέες κοινοτικές οδηγίες δημοσίων συμβάσεων 2004/17/EK και 2004/18/EK, με έμφαση στις καινοτομίες που αυτές εισάγουν, όπως τα «Δυναμικά Συστήματα Αγορών (Dynamic Purchasing Systems)» και την «Ηλεκτρονική Δημοπρασία (e-Auction)», β) Εκτίμηση των επιπτώσεων της εισαγωγής συστημάτων ηλεκτρονικής ανάθεσης στην δραστηριότητα των αναθέτουσών αρχών αλλά και στην εν γένει λειτουργία της αγοράς δημοσίων συμβάσεων, με έμφαση στην επιμέτρηση της οικονομικής αφέλειας και την αξιολόγηση του βαθμού απλοποίησης και εκσυγχρονισμού των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και γ) Ανάλυση των τεχνικών προβλημάτων που ανακύπτουν από την διαφοροποίηση των υφισταμένων ηλεκτρονικών συστημάτων δημοπράτησης στα διάφορα κράτη μέλη με έμφαση στο ζήτημα της συμβατότητας των επιμέρους συστημάτων και την ομαλή συνεργασία τους σε ενδοκοινοτικό επίπεδο, αλλά και τις προδιαγραφές ασφαλείας της ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων και στοιχείων.

Κυρίαρχο συμπέρασμα όλων ήταν ότι για την αποτελεσματική εισαγωγή της ηλεκτρονικής δημοπράτησης απαιτείται α) αποτελεσματική και ταχεία ενσωμάτωση των διατάξεων του νέου κοινοτικού νομοθετικού πλαισίου στις εθνικές έννομες τάξεις των κρατών μελών, β) δημιουργία απλών - φιλικών προς τον χρήστη συστημάτων, γ) υποστήριξη των αναθέτουσών αρχών (συμβουλευτική και εκπαιδευτική) και δ) πλήρης και διακοινοτική εξασφάλιση της προστασίας των διακινούμενων στοιχείων.

◆ Ενημερωτική εκδήλωση για την παρουσίαση της ΔηΣΚΕ (21.12.2004)

Την Τρίτη, 21 Δεκεμβρίου 2004, το Κέντρο Διεθνούς & Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου

(ΚΔΕΟΔ), η Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜοΠαΔΙΣ) και η Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΜοΚΕ) πραγματοποίησαν ενημερωτική εκδήλωση στο αμφιθέατρο του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, με θέμα την παρουσίαση της νέας Νομικής Επιθεώρησης «Δημόσιες Συμβάσεις & Κρατικές Ενισχύσεις» (ΔηΣΚΕ).

Την εκδήλωση προλόγισε ο Πρόεδρος του Δικαστήριου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Καθηγητής κ. Β. Σκουρής. Η υπεύθυνη της έκδοσης και επικεφαλής της ΜοΠαΔΙΣ Καθηγήτρια κ. Ευ. Κουτούπα-Ρεγκάκου, αφού εξή- γησε την ανάγκη ύπαρξης της ΔηΣΚΕ και τόνισε τη σημασία και τη χρησιμότητά της για δικηγόρους, δικαστές, δημόσιους φορείς και επιχειρήσεις, παρουσίασε τον τρόπο διάρθρωσης της ύλης.

Ακολούθησε σύντομη παρουσίαση της Μονάδας Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων και της Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων, καθώς και των ιστοσελίδων τους, από τα στελέχη της ΜοΠαΔΙΣ κ. Α. Σκουβάκλη και της ΜοΚΕ κκ. Ε. Μουαμελετζή και Αικ. Σγουρίδου.

Η συνέχεια της εκδήλωσης είχε επιστημονικό χαρακτήρα με αντικείμενο τις πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Ειδικότερα, τα στελέχη της ΜοΠαΔΙΣ ανέπτυξαν τα θέματα των νέων κοινοτικών οδηγιών 2004/17 και 2004/18 (κ. Ευ. Κουτούπα-Ρεγκάκου), e-Procurement (κ. Ε. Αδαμαντίδου) και των συμπράξεων δημοσίου-ιδιωτών (κ. Σπ. Παναγόπουλος).

- ♦ Η Επιτροπή λαμβάνει μέτρα για την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στην Γερμανία, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, την Αυστρία, την Πορτογαλία και την Φινλανδία (14.01.2005)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να παρέμβει σε 20 υποθέσεις 8 διαφορετικών κρατών μελών, ώστε να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων. Η παρέμβαση της Επιτροπής θα λάβει χώρα υπό την μορφή είτε της παραπομπής αυτών των κρατών μελών στο ΔΕΚ είτε της υποβολής επισήμου αιτήματος περί επανορθώσεως των παραβιάσεων του κοινοτικού δικαίου για τις δημόσιες συμβάσεις. Το αίτημα αυτό υποβάλλεται με την μορφή «αιτιολογημένης γνώμης», η οποία συνιστά το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας

επί παραβάσει δυνάμει του άρθρου 226 της Συνθήκης περί Ιδρύσεως των ΕΚ (ΣΕΚ). Εάν δεν δοθεί ικανοποιητική απάντηση εντός 2 μηνών, η Επιτροπή ενδέχεται στην συνέχεια να προσφύγει στο ΔΕΚ. Ειδικότερα:

1. Ελλάδα

Η Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει την Ελλάδα στο ΔΕΚ για παρατυπίες στην ανάθεση αρκετών συμβάσεων παροχής τεχνικής βοήθειας σε Έλληνες αγρότες, με στόχο να διευκολυνθούν αυτοί για την αξιοποίηση της στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Συγκεκριμένα, σε αντίθεση με προηγούμενα έτη, η ελληνική κυβέρνηση πραγματοποίησε το 2001 απευθείας ανάθεση συμβάσεων για την διαχείριση ενός προγράμματος-πλαισίου και την αναλυτική εφαρμογή αυτού του προγράμματος, χωρίς να εφαρμόσει τις διαδικασίες ανακοίνωσης και προκήρυξης διαγωνισμού που προβλέπονται στην οδηγία 92/50/ΕΟΚ.

Επιπλέον, η Επιτροπή απηύθυνε προς την ελληνική κυβέρνηση αιτιολογημένη γνώμη για παρατυπίες στην διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προσφορών όσον αφορά την κατασκευή θερμοηλεκτρικού σταθμού στο Λαύριο. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δύο επιχειρήσεις που έφτασαν στο τελικό στάδιο της διαδικασίας (υποβολή χρηματοοικονομικών προσφορών) δεν πληρούσαν τις απαιτήσεις της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, παρά το γεγονός ότι η ανακοίνωση της πρόσκλησης και η προκήρυξη διαγωνισμού ανέφεραν ρητώς ότι καμία προσφορά που δεν πληρούσε τις συγκεκριμένες απαιτήσεις δεν θα γινόταν δεκτή. Κατά την άποψη της Επιτροπής, η ΔΕΗ αποδεχόμενη αυτές τις δύο επιχειρήσεις στο τελικό στάδιο της διαδικασίας και αναθέτοντας την σύμβαση σε μία από αυτές, παρέβη το άρθρο 4 παρ. 2 της οδηγίας 93/38/ΕΟΚ, καθώς και τις αρχές ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων και διάφανειας που κατοχυρώνονται από την ΣΕΚ.

2. Γερμανία

Η Γερμανία θα παραπεμφεί στο Δικαστήριο για την ανάθεση από τον Δήμο του Hinte σύμβασης παραχώρησης υπηρεσιών διάθεσης λυμάτων και θα λάβει αιτιολογημένης γνώμης σχετικά με την μεταφορά έργων τέχνης, καθώς και διάφορες άλλες συμβάσεις ή παραχωρήσεις υπηρεσιών

στο Hinte, το Eisenhüttenstadt, το Rhein-Neckar Kreis, διάφορες περιοχές της Κάτω Σαξονίας, το Βρανδεμβούργο και το Oestrich-Winkel.

3. Ισπανία

Η Ισπανία θα λάβει αιτιολογημένη γνώμη εξαιτίας πλημμελούς μεταφοράς α) της οδηγίας 89/665/EOK περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών, δημοσίων έργων και υπηρεσιών με το αιτιολογικό ότι η ισπανική νομοθεσία δεν συνάδει προς την οδηγία αυτή διότι προβλέποντας την ταυτόχρονη ανάθεση και σύναψη της σύμβασης, δεν δίνει την δυνατότητα στους υποψηφίους που απορρίφθηκαν να εξετάσουν την κατάλληλη στιγμή το ζήτημα της εγκυρότητας της απόφασης ανάθεσης και να προσβάλουν την απόφαση αυτή σε ένα στάδιο κατά το οποίο υπάρχει ακόμη περιθώριο διόρθωσης των παραβάσεων και β) της οδηγίας 92/50/EOK σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών, διότι κατά την άποψη της Επιτροπής η ισπανική νομοθεσία δεν μεταφέρει ορθά την έννοια του οργανισμού δημοσίου δικαίου της εν λόγω οδηγίας, εφόσον αποκλείει από την έννοια αυτή και, ως εκ τούτου, από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ορισμένους φορείς ιδιωτικού δικαίου, όπως τα ιδρύματα.

4. Ιταλία

Ακόμη, η Επιτροπή θα παραπέμψει την Ιταλία στο Δικαστήριο α) εξαιτίας της διατήρησης σε ίσχυ διατάξεων της εθνικής της νομοθεσίας που επιτρέπουν την ανανέωση συμβάσεων χωρίς διαγωνισμό, (πρόκειται για το άρθρο 44 του νόμου 724/1994 σε συνδυασμό με το άρθρο 6 του νόμου 573/1993, το οποίο έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο αιτιολογημένης γνώμης που αποστάλθηκε στην ιταλική κυβέρνηση τον Δεκέμβριο του 2003) και β) για παράβαση των κανόνων δημοσιότητας της οδηγίας 92/50/EOK για τις δημόσιες συμβάσεις κατά την επιλογή, από τις αρμόδιες αρχές, των φορέων που θα αναλάμβαναν την επεξεργασία των αστικών λυμάτων που παράγονται σε όλη την Σικελία, με μετατροπή τους σε ηλεκτρική ενέργεια διότι η δημοσιευθείσα στην ΕΕΕΕ προκήρυξη δεν περιελάμβανε τις απαραίτητες πληροφορίες που ορίζουν οι διατάξεις της ανωτέρω ως κοινοτικής οδηγίας.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα αποστείλει στην I-

talía αιτιολογημένες γνώμες σχετικά με α) την απευθείας ανάθεση, χωρίς κανέναν προηγούμενο διαγωνισμό σε κοινοτικό επίπεδο, της σύμβασης παραχώρησης δημοσίου έργου με αντικείμενο την κατασκευή και διαχείριση του αυτοκινητοδρόμου που συνδέει τον σταθμό διοδίων του Ospitaletto (A4), τον νέο σταθμό διοδίων του Poncarale (A21) και το αεροδρόμιο Montichiari στην Λομβαρδία, β) την ανάθεση συμβάσεων για την παροχή υπηρεσιών μεταφοράς ασθενών στην Τσοκάνη χωρίς την εφαρμογή των διαδικασιών προκήρυξης διαγωνισμού που προβλέπονται στην κοινοτική νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις και γ) το διάταγμα του Υπουργού Εσωτερικών της 11ης Ιουλίου 2003, το οποίο επιτρέπει την αγορά ελαφρών ελικοπτέρων για τις Αστυνομικές Δυνάμεις και το Εθνικό Σώμα Πυροσβεστών, χωρίς την εφαρμογή των κανόνων της οδηγίας 93/36/EOK για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών. Επισημαίνεται ότι η Επιτροπή έχει ήδη αποφασίσει να παραπέμψει στο ΔΕΚ δύο παρόμοιες υποθέσεις που αφορούν παράλειψη της ιταλικής κυβέρνησης να καταργήσει διάταξη με την οποία επιτρέπεται στο Εθνικό Σώμα Δασονόμων να αγοράζει ελικόπτερα χωρίς διαγωνισμό και να εγκαταλείψει την πρακτική της απευθείας ανάθεσης στην εταιρεία «Agusta» των συμβάσεων προμήθειας ελικοπτέρων για τις ανάγκες των βασικών σωμάτων ασφαλείας.

5. Αυστρία

Η Αυστρία θα λάβει αιτιολογημένη γνώμη για την σύμβαση διάθεσης λυμάτων στο Villach. Συγκεκριμένα, ο Δήμος του Villach συνήψε σύμβαση υπηρεσιών με αντικείμενο την διάθεση αποβλήτων για ελάχιστη περίοδο 15 ετών, αφού επέλεξε πάροχο υπηρεσιών από περιορισμένο αριθμό εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Αυστρία. Αντίθετα με την άποψη των Αυστριακών αρχών, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συγκεκριμένη σύμβαση υπόκειται στο πεδίο εφαρμογής της κοινοτικής οδηγίας 92/50/EOK και έπρεπε να είχε δημοπρατηθεί σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες δημόσιων συμβάσεων. Η Επιτροπή υποστηρίζει επιπλέον ότι, ακόμη και στην περίπτωση που η εν λόγω σύμβαση θα μπορούσε να θεωρηθεί παραχώρηση υπηρεσιών, η διαδικασία ανάθεσης που εφαρμόστηκε από τον Δήμο του Villach θα παραβίαζε τις γενικές αρχές της ΣΕΚ, ιδίως την

αρχή για την μη εισαγωγή διακρίσεων λόγω Ιθαγένειας.

6. Πορτογαλία

Η Πορτογαλία θα παραπεμφθεί στο Δικαστήριο με το αιτιολογικό της πλημμελούς μεταφοράς των διατάξεων των οδηγιών 93/38/EOK και 92/13/EK που εφαρμόζονται κατά την ανάθεση συμβάσεων στους (πρώην) εξαιρούμενους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η πορτογαλική νομοθεσία δεν συνάδει πλήρως με τις εν λόγω κοινοτικές οδηγίες, ιδίως όσον αφορά το πεδίο και τα κατώτατα όρια εφαρμογής, τις προθεσμίες παραλαβής των προσφορών, τους διαγωνισμούς και τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές.

7. Φιλανδία

Η Επιτροπή αποφάσισε να εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη κατά της Φινλανδίας όσον αφορά την απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών για την ανάθεση σύμβασης-πλαισίου σχετικά με τις υπηρεσίες αερομεταφοράς δημοσίων υπαλλήλων εφαρμόζοντας κριτήρια ανάθεσης που εισάγουν διακρίσεις και, ως εκ τούτου, παραβιάζουν την οδηγία 92/50/EOK για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών αλλά και την ΣΕΚ.

8. Ηνωμένο Βασίλειο

Τέλος, κλείνει η υπόθεση κατά του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με την μη εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων για τις δημόσιες συμβάσεις σε παρόχους επιδοτούμενης στέγασης, εφόσον το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησε να συμμορφωθεί με την θέση της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, το ΔΕΚ είχε ήδη αποφανθεί για τις εταιρίες κατοικιών χαμηλού ενοικίου στην σχετική απόφασή του (υπόθεση C-237/99) κατά της Γαλλίας. Υπό την προοπτική της παραπομπής της υπόθεσης στο Δικαστήριο, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αποφάσισε να μεταβάλει την θέση της και να αποδεχθεί δημοσίως την ορθότητα της αποψης της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία οι «Registered Social Landlords» είναι φορείς που διέπονται από το δημόσιο δίκαιο για τους σκοπούς της κοινοτικής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις. Επιπλέον, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου εκπόνησε κατευθυντήριες

οδηγίες για τους «Registered Social Landlords» όσον αφορά την εφαρμογή των οδηγιών.

Οι τελευταίες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες επί παραβάσει κατά οποιουδήποτε κράτους μέλους βρίσκονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/droit_com/index_en.htm

◆ EUROPEAID/117499/D/SV/MK

Η Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜοΠαΔΙΣ) ανέλαβε σε συνεργασία με το ICON-Institut (Γερμανία) την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος EUROPEAID/117499/D/SV/MK στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Το πρόγραμμα θα διαρκέσει 18 μήνες και περιλαμβάνει α) εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας της ΠΓΔΜ με το κοινοτικό κεκτημένο, β) παροχή τεχνικής βοήθειας για την ίδρυση μιας υπηρεσίας δημοσίων συμβάσεων και γ) εκπαίδευση του πρωσαπικού της υπηρεσίας αυτής και δημοσίων υπαλλήλων στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων.

◆ Νέα Ιστοσελίδα της Μονάδας Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜοΠαΔΙΣ)

Διευρύνοντας την επιστημονική της δραστηριότητα, η Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜοΠαΔΙΣ), προχώρησε στην αναβάθμιση του δικτυακού της τόπου.

Στόχος της συγκεκριμένης δράσης είναι η εξέλιξη της ιστοσελίδας της Μονάδας σε έναν δικτυακό κόμβο παροχής ολοκληρωμένης πληροφόρησης σχετικά με το αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων προς την κεντρική διοίκηση, τις αναθέτουσες αρχές και τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών κοινής ωφέλειας, αλλά και τα μέλη του νομικού κόσμου (ακαδημαϊκούς, δικαστές και δικηγόρους) και των επαγγελματικών κλάδων (εργολήπτες, μηχανικούς και προμηθευτές του δημοσίου) που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε επιστημονικό επίπεδο.

Η νέα ιστοσελίδα περιλαμβάνει όλη την κοινοτική νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις και το αντίστοιχο δίκαιο μεταγραφής, την νομολογία του ΔΕΚ σε υποθέσεις δημοσίων συμβά-

σεων (από το 1999 και μετά) και ενημερωτικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (πράσινοι βίβλοι, ερμηνευτικές ανακοινώσεις). Επίσης διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή τα τυποποιημένα έντυπα που χρησιμοποιούνται σε διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με τις οδηγίες της Ε.Ε, οδηγός δημοσίευσης προκερυξέων κοινοτικών δημοσίων συμβάσεων, καθώς και ένας οδηγός χρήσης του κοινού λεξικού δημοσίων συμβάσεων (CPV). Τέλος, στην στήλη της επικαιρότητας παρουσιάζονται σε τακτική και περιοδική βάση οι πλέον πρόσφατες εξελίξεις στην κοινοτική πολιτική των δημοσίων συμβάσεων.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση της ιστοσελίδας είναι <http://mopadis.cieel.gr>, στην οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρούν, πέραν των ανωτέρω, πληροφορίες σχετικά με την ίδρυση και στελέχωση της ΜοΠαΔιΣ, την επιστημονική της δραστηριότητα (εκδόσεις, συνέδρια / σεμινάρια) και την συμμετοχή της σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα δημοσίων συμβάσεων. Ο δικτυακός τόπος περιλαμβάνει επίσης εκτεταμένο κατάλογο χρήσιμων συνδέσεων, μέσω των οποίων ο επισκέπτης μπορεί να μεταβεί άμεσα σε δικτυακούς τόπους παροχής πληροφόρησης σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον δικτυακό τόπο μπορείτε να επικοινωνείτε με τους Αλ. Σκουβάκλη και Σπ. Παναγόπουλο, στελέχη της ΜοΠαΔιΣ (τηλ: 2310 476103-4, fax: 2310 476105, email: mopadis@cieel.gr)

◆ Άλλαγές στην εθνική νομοθεσία δημοσίων συμβάσεων

Σημαντικές αλλαγές σημειώθηκαν πρόσφατα στην εθνική νομοθεσία των δημοσίων συμβάσεων με την υιοθέτηση τριών νέων νομοθετημάτων:

Κατ' αρχάς, δημοσιεύθηκε ο Ν. 3263/2004 (ΦΕΚ Α' 179/28.09.2004) «Μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης των δημοσίων έργων και άλλες διατάξεις». Με τον νόμο αυτόν ανατρέπεται πλήρως το προϊσχύον καθεστώς ανάθεσης δημοσίων έργων με βάση τον «μαθηματικό τύπο» του Ν. 2576/1998 και επαναφέρεται το μειοδοτικό σύστημα, βάσει του οποίου η ανάθεση της σύμβασης γίνεται στον προσφέροντα την αποκλειστικά χαμηλότερη τιμή. Παράλληλα εισάγεται μια σειρά ασφαλιστικών δικλείδων για την αποφυγή του φαινομένου υποβολής υπερβολικά χαμηλών

προσφορών και την εξασφάλιση της απρόσκοπης και εμπρόθεσμης ολοκλήρωσης των έργων.

Περαιτέρω, με το Ν. 3310/2005 (ΦΕΚ Α' 30/14.2.2005) για τον «Βασικό Μέτοχο» υιοθετήθηκαν μέτρα που αποσκοπούν στην διασφάλιση της διαφάνειας, την αποτροπή καταστρατηγήσεων και την προστασία του υγιούς ανταγωνισμού κατά την διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Τέλος, ο Ν. 3316/2005 (ΦΕΚ Α' 42/22.2.2005) «Ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις» ρυθμίζει τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης όλων των δημοσίων συμβάσεων, ανεξαρτήτως αξίας, για την εκπόνηση μελετών και παροχή λοιπών υπηρεσιών μηχανικού και των άλλων ελευθερίων επαγγελμάτων και των ανάλογων συμβάσεων που υπάγονται καθ' ύλην στο «Παράρτημα II Α» της κοινοτικής οδηγίας 2004/18/EK και στο «Παράρτημα XVIIΑ» της κοινοτικής οδηγίας 2004/17/EK, όπως εκάστοτε ισχύουν, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής. Για τις ανωτέρω συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ως άνω οδηγιών, ο νέος νόμος εναρμονίζει το εθνικό δίκαιο προς αυτές.

Αναλυτική παρουσίαση και κριτική των νέων ρυθμίσεων θα ακολουθήσει στα επόμενα τεύχη της ΔηΣΚΕ.

◆ Συνέδριο με θέμα «25 χρόνια εφαρμογής κοινοτικού δικαίου στην Ελλάδα» (11-12.02.2005)

Το διήμερο 11-12 Φεβρουαρίου 2005 το Κέντρο Διεθνούς & Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου και η Ελληνική Ένωση Ευρωπαϊκού Δικαίου συνδιοργάνωσαν, στο αμφιθέατρο «Δ. Ευρυγένης» του ΚΔΕΟΔ, συνέδριο με θέμα «25 χρόνια εφαρμογής κοινοτικού δικαίου στην Ελλάδα».

Στο Συνέδριο συμμετείχαν σημαντικά ονόματα της ελληνικής νομικής επιστήμης, όπως ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Καθηγητής κ. Βασίλειος Σκουρής, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, κ. Χρίστος Γεραρής, οι Καθηγητές Νομικής κ.κ. Λάμπρος Κοτσίρης, Γιώργος Παπαδημητρίου, Ευάγγελος Περάκης, Ελίζα Αλεξανδρίδου, Ευαγ-

γελία Ρεγκάκου-Κουτούπα, Βασίλειος Χριστιανός, Κωνσταντίνος Χρυσόγονος και Γεωργία Γιαννακούρου. Επίσης, οι κ.κ. Κωνσταντίνος Γιαννακόπουλος, Λέκτορας Πλανεπιστημίου Αθηνών, και Δέσποινα Σχοινά, Δικηγόρος, και ο Γ.Γ. της Ελληνικής Ενώσεως Ευρωπαϊκού Δικαίου κ. Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος, Δικηγόρος. Τέλος, από πλευράς ΚΔΕΟΔ συμμετείχαν τα στελέχη της ΜοΠαΔιΣ, κ.κ. Έλσα Αδαμαντίδου και Σπύρος Παναγόπουλος, και της ΜοΚΕ, κ.κ. Ευτυχία Μουαμελετζή και Αικατερίνη Σγουρίδου.

Η πρώτη ημέρα του Συνεδρίου ήταν αφιερωμένη σε θέματα δημοσίων συμβάσεων και κρατικών ενισχύσεων. Από πλευράς ΜοΠαΔιΣ, η κ. Έλσα Αδαμαντίδου παρουσίασε τα βασικά σημεία εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων από τον Έλληνα νομοθέτη, την ελληνική διοίκηση και τα ελληνικά δικαστήρια και ο κ. Σπύρος Παναγόπουλος παρουσίασε αναλυτικά την εξέλιξη του θεσμού της συμβάσεως παραχώρησης δημοσίου έργου στην ελληνική έννομη τάξη και την αντιμετώπισή της από την ελληνική δικαιοσύνη. Η ενότητα των δημοσίων συμβάσεων συμπληρώθηκε με την εισήγηση του κ. Κωνσταντίνου Γιαννακόπουλου που αφορούσε το ζήτημα το προδικαστικών ερωτημάτων στην δίκη των ασφαλιστικών μέτρων. Στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, από πλευράς ΜοΚΕ, η κ. Αικατερίνη Σγουρίδου έκανε μια γενική εισαγωγή στους κοινοτικούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και η κ. Ευτυχία Μουαμελετζή ανέλυσε εν εκτάσει τον τρόπο με τον οποίον η ελληνική διοίκηση εφαρμόζει το κοινοτικό δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων. Η ενότητα ολοκληρώθηκε με την εισήγηση της κ. Δέσποινας Σχοινά, η οποία αναφέρθηκε ειδικά στην νομολογία και τον ρόλο των ελληνικών δικαστηρίων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις.

♦ **Μεταρρύθμιση της κοινοτικής πολιτικής κρατικών ενισχύσεων προτείνει η αρμόδια για τον Ανταγωνισμό Επίτροπος Neelie Kroes**

Σε συνέντευξή της στην εφημερίδα Financial Times τον Ιανουάριο, η Ολλανδή Επίτροπος, αρμόδια για τον Ανταγωνισμό, κ. Neelie Kroes επέκρινε την μέχρι τώρα ακολουθούμενη κοινοτική πολιτική στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και πρότεινε την μεταρρύθμισή της.

Συγκεκριμένα, η κ. Kroes επέκρινε την τακτι-

κή ορισμένων κρατών μελών να ενισχύουν μεγάλες επιχειρήσεις, όπως συνέβη με τις περιπτώσεις της Alstom στην Γαλλία και της British Energy στην Βρετανία. Κατά την άποψή της, οι φτωχότερες περιφέρειες θα πρέπει να επιδοτούνται, μόνον όταν ανήκουν σε λιγότερο εύπορη χώρα. Οι απόψεις αυτές λαμβάνουν υπόψη και βασίζονται κυρίως στην νέα κατάσταση που διαμορφώνεται μετά την ένταξη των 10 νέων χωρών στην ΕΕ, των οποίων ορισμένες περιφέρειες είναι υποβαθμισμένες και από τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές των 15 παλαιών κρατών μελών (δεδομένου ότι το μέγεθος της φτώχειας είναι σχετικό, μία λιγότερο εύπορη περιφέρεια στην Ευρώπη των 15 δεν είναι πια τόσο υποβαθμισμένη στην Ευρώπη των 25).

Οι παραπάνω δηλώσεις θορύβησαν ιδιαίτερα τα μεγαλύτερα παλαιά κράτη μέλη (Γαλλία, Γερμανία, Ήνωμένο Βασίλειο) όσον αφορά την περικοπή των επιδοτήσεων που λαμβάνουν για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειές τους. Ειδικά για την περίπτωση της πρώην Ανατολικής Γερμανίας μάλιστα, έσπευσαν τόσο ο εκπρόσωπος της Επιτρόπου όσο και ο αρμόδιος για τις Επιχειρήσεις και τη Βιομηχανία Επίτροπος κ. Verheugen να δηλώσουν ότι όλη η Ανατολική Γερμανία θα παραμείνει «μειονεκτούσα περιφέρεια».

Μολονότι, μετά από τις έντονες αντιδράσεις που ξεσήκωσε, η κ. Kroes αναγκάστηκε να αναδιπλωθεί ως προς τις περιφερειακές ενισχύσεις, εγγυώμενη ότι δεν θα υπάρξουν διακρίσεις μεταξύ κατά τα άλλα παρόμοιων περιφερειών, μόνο και μόνο επειδή αυτές βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη, ωστόσο, σε μεταγενέστερες ομιλίες της εξακολουθεί να θέτει ως άμεση προτεραιότητα της πενταετούς θητείας της την μεταρρύθμιση της πολιτικής της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Ο κεντρικός άξονας της εν λόγω μεταρρύθμισης θα βασίζεται στον στόχο της Λισαντιβώνας για «λιγότερες και καλύτερες ενισχύσεις», με σκοπό την ορθολογικότερη κατανομή τους. Αυτό σημαίνει ότι οι «λιγότερες ενισχύσεις», για να επιτελέσουν αποτελεσματικά τον στόχο τους, θα πρέπει να κατευθυνθούν στους κατάλληλους αποδέκτες. Προς τον σκοπό αυτόν, οι ενισχύσεις θα πρέπει να είναι, συνεπώς, «καλύτερες» υπό την έννοια ότι θα χορηγούνται στις μικρότερες επιχειρήσεις που χρειάζονται βοήθεια στο ξεκίνημά τους. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί μάλιστα στην ανάπτυξη της έρευνας και τεχνολογίας, της καινοτομίας και του τομέα των επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Η Επίτροπος, η οποία προτίθεται να εκδώσει την άνοιξη Ανακοίνωση που θα συγκεκριμένοποιεί τα θέματα αυτά, δεσμεύεται να την θέσει σε ανοικτή διαβούλευση στα σχετικά *fora*, προκειμένου να γίνει γόνιμος ουσιαστικός διάλογος, τόσο στο θέμα των περιφερειακών ενισχύσεων (έτσι ώστε οι ενισχύσεις να κατευθύνονται εκεί όπου μπορούν να προσδώσουν πραγματική προστιθέμενη αξία και να συμβάλουν ώστε περισσότερες επιχειρήσεις να καταστούν ανταγωνιστικές) όσο και στο θέμα των ενισχύσεων *de minimis* (να τροποποιηθεί το όριο *de minimis*, προκειμένου να ελαφρυνθεί και το έργο των εθνικών φορέων που χορηγούν ενισχύσεις), αλλά και στον γενικότερο τομέα απλοποίησης των κοινοτικών κανόνων, για να γίνουν αυτοί πιο αποτελεσματικοί και φιλικοί προς τον χρήστη.

◆ **Για πρώτη φορά θεσπίζεται Κανονισμός για χορήγηση ενισχύσεων «*de minimis*» στην γεωργία και αλιεία**

Ο νέος Κανονισμός 1860/2004, που θέσπισε η Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2004 (ΕΕ 2004 L 325/4) και προβλέπει την δυνατότητα χορήγησης ενιχύσεων σε γεωργικές και αλιευτικές επιχειρήσεις, έρχεται να συμπληρώσει τον Κανονισμό 69/2001 για τις ενισχύσεις *de minimis*, ο οποίος δεν εφαρμόζεται στην γεωργία και αλιεία.

Με βάση τον νέο Κανονισμό, τα κράτη μέλη μπορούν πλέον να χορηγούν *de minimis* ενισχύσεις μέχρι 3.000 ευρώ ανά κάτοχο εκμετάλλευσης και αλιεία επτί τριετία. Ο Κανονισμός καλύπτει επίσης ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων. Εφόσον μία τέτοια *de minimis* ενίσχυση πληροί όλους τους όρους του Κανονισμού, δεν χρειάζεται το κράτος να την κοινοποιήσει προηγουμένως στην Επιτροπή προς έγκριση.

Ωστόσο, ο Κανονισμός δεν επιτρέπει να χορηγούν τα κράτη μέλη *de minimis* ενισχύσεις, α) όταν το ποσό τους καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα προϊόντων που τίθενται στην αγορά, β) όταν σχετίζονται με εξαγωγές ή γ) όταν χορηγούνται υπό τον όρο χρησιμοποίησης εγχώριων προϊόντων αντί για εισαγόμενα.

Τα κράτη μέλη που χορηγούν ενισχύσεις του είδους αυτού πρέπει να τηρούν γενικό ανώτατο όριο ίσο κατά προσέγγιση προς το 0,3% της γεωργικής ή αλιευτικής τους παραγωγής. Οφεί-

λουν μάλιστα να τηρούν αρχεία, από τα οποία να φαίνεται ότι έχουν γίνει σεβαστά και τα δυο προαναφερθέντα ανώτατα όρια.

Τα ποσά που κάθε κράτος μέλος μπορεί να χορηγήσει σε τριετή χρονική περίοδο έχουν υπολογισθεί από την Επιτροπή και παρατίθενται σε παράρτημα. Οι τριετείς περίοδοι είναι κυλιόμενες, έτσι ώστε για κάθε νέα χορήγηση *de minimis* ενίσχυσης πρέπει να καθορίζεται η ενίσχυση του είδους αυτού που έχει χορηγηθεί κατά την διάρκεια των τριών προηγούμενων ετών.

Ο Κανονισμός ισχύει από 01.01.2005 μέχρι 31.12.2008.

◆ **Σχέδιο Κατευθυντηρίων Γραμμών της Επιτροπής για την χρηματοδότηση αεροδρομίων και την παροχή ενισχύσεων για την έναρξη οικονομικής δραστηριότητας από αερομεταφορείς που χρησιμοποιούν περιφερειακά αεροδρόμια**

Οι πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα των αερομεταφορών, που σηματοδοτήθηκαν και από την υπόθεση Charleroi/Ryanair, οδήγησαν την Επιτροπή να εκδώσει, την 07.02.2005 προς δημόσια διαβούλευση, Σχέδιο Κατευθυντηρίων Γραμμών για την χρηματοδότηση αεροδρομίων και την παροχή ενισχύσεων για την έναρξη οικονομικής δραστηριότητας από αερομεταφορείς που χρησιμοποιούν περιφερειακά αεροδρόμια (βλ. ανακοίνωση τύπου της Επιτροπής IP/05/149 της 08.02.2005).

Στόχος της Επιτροπής είναι να επιφέρει μεγαλύτερη διαφάνεια στους εφαρμοστέους κανόνες, να συμβιβάσει τον σκοπό της περιφερειακής ανάπτυξης με αυτόν του υγιούς ανταγωνισμού, να καθορίσει το πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να πραγματοποιούνται επενδύσεις σε υποδομές αεροδρομίων και να διευκρινίσει την σχέση μεταξύ των αεροδρομίων και των αερομεταφορέων.

Ως νομικές βάσεις για την παροχή ενισχύσεων στα πλαίσια των Κατευθυντηρίων Γραμμών, η Επιτροπή θέτει τις διατάξεις των άρθρων 86 § 2 ΣυνθΕΚ για την περίπτωση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, 87 § 3 α' και 87 § 3 γ' ΣυνθΕΚ για την ανάπτυξη και προώθηση συγκεκριμένων περιοχών και οικονομικών δραστηριοτήτων, και 87 § 3 β' ΣυνθΕΚ

για την εκτέλεση μεγάλων έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Στην συνέχεια, εξετάζει περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των αερομεταφορών και κωδικοποιεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις, προκειμένου αυτές να κριθούν συμβατές με την κοινή αγορά. Έτσι, οι Κατευθυντήριες Γραμμές καλύπτουν ενισχύσεις για α) την κατασκευή αερολιμενικών εγκαταστάσεων, β) την λειτουργία και εκμετάλλευση αερολιμενικών υποδομών, γ) την παροχή αερολιμενικών υπηρεσιών και δ) την έναρξη νέας οικονομικής δραστηριότητας, με την παροχή πλεονεκτημάτων είτε υπέρ αερομεταφορέων είτε υπέρ των αεροδρομίων.

Η Επιτροπή, στα πλαίσια της δημόσιας διαβούλευσης για το σχέδιο των Κατευθυντηρίων Γραμμών, κάλεσε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν σχόλια μέχρι την 07.03.2005, ενώ προτίθεται να ζητήσει από τα κράτη μέλη να υποβάλουν την γνώμη τους στα πλαίσια μίας πολυμερούς συνάντησης που θα οργανωθεί για τον σκοπό αυτόν.

Το πλήρες κείμενο του σχεδίου Κατευθυντηρίων Γραμμών είναι δημοσιευμένο στην διεύθυνση http://www.europa.eu.int/comm/transport/air/rules/state_aid_consultation_en.htm.

♦ **Η Επιτροπή ξεκίνησε την διαδικασία αναθεώρησης της Ανακοίνωσής της για τις κρατικές ενισχύσεις και τα επιχειρηματικά κεφάλαια**

Η ισχύουσα Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις «Κρατικές ενισχύσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια» (KEEK), που είχε εκδοθεί τον Αύγουστο 2001 [ΕΕ 2001 C 235] με πενταετή διάρκεια ισχύος, τίθεται ήδη υπό αναθεώρηση, στο πλαίσιο της ευρύτερης αναθεώρησης των οριζόντιου χαρακτήρα κειμένων περί κρατικών ενισχύσεων τα οποία άπτονται της «στρατηγικής της Λισσαβώνας».

Ως πρώτο βήμα της διαδικασίας για την αναθεώρηση της ανακοίνωσης KEEK, η Επιτροπή κατάρτισε ένα ερωτηματολόγιο, προκειμένου να καταγράψει τις απόψεις των ενδιαφερομένων σχετικά με τα κύρια ζητήματα που θα αποτελέσουν αντικείμενο της αναθεώρησης. Περισσότερες πληροφορίες για το ερωτηματολόγιο αυτό διατίθενται στην διεύθυνση http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/sarc_questionnaire_pubcons_el.pdf.

♦ **Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα τρέχοντα επιτόκια αναφοράς, προεξόφλησης και ανάκτησης των παράνομων κρατικών ενισχύσεων για τα 15 κράτη μέλη που ισχύουν από την 01.01.2005 και τα παρελθόντα επιτόκια αναφοράς, προεξόφλησης και ανάκτησης των παράνομων κρατικών ενισχύσεων που ισχύουν από την 01.08.1997.**

Η Επιτροπή εξέδωσε Ανακοίνωση σχετικά με τα τρέχοντα επιτόκια αναφοράς, προεξόφλησης και ανάκτησης των παράνομων κρατικών ενισχύσεων για τα 15 κράτη μέλη που ισχύουν από την 01.01.2005 και τα παρελθόντα επιτόκια αναφοράς, προεξόφλησης και ανάκτησης των παράνομων κρατικών ενισχύσεων που ισχύουν από την 01.08.1997. Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 [ΕΕ 2004 L 140/1], η Επιτροπή οφείλει να δημοσιεύει τα επιτόκια αυτά στην ΕΕΕΕ και στο διαδίκτυο (βλ. περισσότερες πληροφορίες στην διεύθυνση http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/reference_rates/el.pdf).

Τα τρέχοντα επιτόκια αναφοράς, προεξόφλησης και ανάκτησης των παράνομων κρατικών ενισχύσεων για τα άλλα κράτη μέλη και τα παρελθόντα επιτόκια που ισχύουν από την 01.05.2004 θα δημοσιευθούν ξεχωριστά.

♦ **Οδηγός της Επιτροπής σχετικά με κρατικές ενισχύσεις για καινοτομία**

Την 15.11.2004 η Επιτροπή εξέδωσε Οδηγό που περιγράφει τις δυνατότητες των κρατών μελών να προωθήσουν την καινοτομία μέσω κρατικών ενισχύσεων που δεν στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό, ανεξάρτητα από συγκεκριμένους τομείς [SEC (2004) 1453].

Πρόκειται για έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, σε ανταπόκριση προς την έκκληση της ειδικής συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβώνας (23-24 Μαρτίου 2000), για τον νέο στρατηγικό στόχο της Ένωσης «να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή». Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο τόνισε την σημασία της καινοτομίας ως της κύριας πηγής ανταγωνιστικότητας και οικονομικής ανάπτυξης και τον θεμελιώδη ρόλο της στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας.

Τον Οδηγό, ο οποίος αποτέλεσε αντικείμενο διαβούλευσης, συνοδεύουν και δύο παραρτήμα-

τα, το ένα με παραδείγματα κρατικών ενισχύσεων για καινοτομία και το δεύτερο με τις βασικές ρυθμίσεις για ενίσχυση της καινοτομίας που περιλαμβάνονται στα υπάρχοντα κοινοτικά πλαίσια. Εντός του 2005, μάλιστα, αναμένεται να εκδώσει η Επιτροπή Ανακοίνωση σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για καινοτομία.

Το πλήρες κείμενο του Οδηγού είναι δημοσιευμένο στην διεύθυνση http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/#vademecum.

♦ Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος - προτάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Μετά την έκδοση της απόφασης ΔΕΚ Altmark, η Επιτροπή επεξεργάζεται μία δέσμη μέτρων, με στόχο να αποσαφηνισθούν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των κανόνων περί ανταγωνισμού στις περιπτώσεις που επιδοτείται η προσφορά υπηρεσιών δημόσιου χαρακτήρα. Στο πλαίσιο της διαβούλευσης για τις προτάσεις αυτές της Επιτροπής, η Ολλανδή φιλελεύθερη βουλευτής Σοφία Ίντφελντ συνέταξε έκθεση «σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης σε δημόσια υπηρεσία». Η έκθεση, που θα συζητηθεί στην προσεχή ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (21-24.02.2005), εισηγείται, για τις επιχειρήσεις που προσφέρουν μικρής κλίμακας υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, απλά να εξαιρούνται από την υποχρέωση να γνωστοποιούν στην Επιτροπή τη λήψη κάποιας κρατικής μικροεπιδότησης.

Η Επιτροπή Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συμφωνεί σε γενικές γραμμές με την πρόταση της Επιτροπής. Ωστόσο, οι ευρωβουλευτές εξέφρασαν μεγάλες επιφυλάξεις για τις περιπτώσεις που επιδοτούνται νοσοκομεία και επιχειρήσεις που κατασκευάζουν εργατικές κατοικίες.

Επίσης, οι ευρωβουλευτές προτείνουν να προσδιορισθεί ακριβώς τι θεωρείται ως «μικρή επιδότηση», προκειμένου η εξαίρεση των μικρού ύψους επιδοτήσεων να εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις που προσφέρουν υπηρεσίες μικρής κλίμακας, δηλαδή αυτές που έχουν κύκλο εργασιών μικρότερο των 50 εκατ. ευρώ ετησίως και που η ετήσια επιδότηση που τους χορηγείται δεν υπερβαίνει τα 15 εκατ. ευρώ.

Ως προς την εξαίρεση των θαλάσσιων μεταφορών που εξυπηρετούν γραμμές στις οποίες διακινούνται έως 100.000 επιβάτες ετησίως,

που προβλέπει η Επιτροπή, οι ευρωβουλευτές είναι της γνώμης ότι οι γραμμές που εξυπηρετούν διά θαλάσσης ή διά αέρος απομονωμένες περιοχές θα πρέπει επίσης να εξαιρεθούν, εάν μεταφέρουν κάτω από 300.000 επιβάτες ετησίως.

Εξάλλου, οι ευρωβουλευτές της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων καλούν την Επιτροπή να επιδοθεί σε μία άσκηση καθορισμού των μεγεθών, προκειμένου να διευκρινιστεί σαφώς πώς νοούνται στην πράξη οι συνθήκες διαφάνειας οι οποίες πρέπει να διέπουν την επιδότηση των επιχειρήσεων που παρέχουν ΥΓΟΣ (ποια είναι τα αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν το ύψος της επιδότησης, αλλά και ποιες είναι οι δαπάνες μιας μεσαίας, υποκείμενης σε καλή διαχείριση επιχείρησης, πέραν του λογικού κέρδους, στις οποίες θα πρέπει να περιορίζεται η αντιστάθμιση-επιδότηση της ΥΓΟΣ, όταν δεν διεξάγεται ανοικτή διαδικασία υποβολής προσφορών για την ανάθεση της ΥΓΟΣ).

Τέλος, ενώ η Επιτροπή προτείνει να ισχύσουν αυτές οι νέες διατάξεις έως το τέλος του 2007, οι ευρωβουλευτές θεωρούν ότι θα πρέπει να παραμείνουν σε ισχύ για 4 χρόνια. Υπογράμμισαν δε την σημασία διεξαγωγής μιας διαβούλευσης μεγάλης κλίμακας, ιδιαίτερα με τους χρήστες των υπηρεσιών, προτού τεθούν σε εφαρμογή τα σχέδια αυτά και ζητούν να υπάρξει μια ολοκληρωμένη μελέτη σκοπιμότητας πριν από την αναθεώρηση των εν λόγω διατάξεων. Καλούν, τέλος, την Επιτροπή να διευκρινίσει το νομικό καθεστώς του προτεινόμενου πλαισίου.

♦ Ολυμπιακή Αεροπορία

- *Εκδόθηκαν οι Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα του ΔΕΚ για την υπόθεση των ενισχύσεων στην ΟΑ.*

Την 1η Φεβρουαρίου 2005 εκδόθηκαν οι Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα του ΔΕΚ, κ. Geelhoed, στην υπόθεση C-415/03 που αφορά την προσφυγή της Επιτροπής κατά της Ελλάδας, επειδή η τελευταία παρέβη την υποχρέωσή της να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, για να ανακτήσει τις παράνομες και ασυμβίβαστες ενισχύσεις που είχε χορηγήσει στην Ολυμπιακή Αεροπορία («ΟΑ»), όπως προέβλεπε η Απόφαση 2003/372/EK της Επιτροπής.

Ο Γεν. Εισαγγελέας διακρίνει τα εξής τρία ζητήματα:

α) την επιστροφή του ποσού των 41 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στην ενίσχυση που χορήγησε καταχρηστικά η Ελλάδα στην «ΟΑ» (κατά παράβαση των όρων της Απόφασης 1999/332/EK της Επιτροπής που είχε εγκρίνει την ενίσχυση αναδιάρθρωσης προς την «ΟΑ»). Για την ανάκτηση του ποσού αυτού, το οποίο όριζε ρητά η Επιτροπή στην Απόφαση 2003/372/EK (άρθρο 1), ο Γεν. Εισαγγελέας διαπίστωσε ότι άρχισαν μεν να γίνονται κάποιες ενέργειες από την ελληνική κυβέρνηση, αλλά χωρίς συνέχεια, με αποτέλεσμα να καθυστερήσει η είσπραξη του ποσού. Μία τέτοια καθυστέρηση δεν δικαιολογείται, κατά τη γνώμη του, με κανένα τρόπο, καθώς η ανάκτηση πρέπει να γίνεται άμεσα.

β) την επιστροφή του ποσού που αντιστοιχεί στις νέες ενισχύσεις που χορήγησε η Ελλάδα στην «ΟΑ», χωρίς να τις κοινοποιήσει στην Επιτροπή (με αποτέλεσμα να είναι παράνομες) και οι οποίες συνίστανται στην παροχή προτιμησιακού φορολογικού και νομικού καθεστώτος στην «ΟΑ», υπό την έννοια της ανοχής που επέδειξε η Ελλάδα στο θέμα της διαιωνιζόμενης μη καταβολής των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, του ΦΠΑ επί των καυσίμων και των ανταλλακτικών, των μισθωμάτων που οφείλονταν στους διάφορους αερολιμένες, των αερολιμενικών τελών στον Διεθνή Αερολιμένα των Αθηνών και σε άλλους αερολιμένες, καθώς και του τέλους που επονομάζεται «σπατόσημο». Στις αιτιάσεις της ελληνικής κυβέρνησης ότι το ποσό για τις ενισχύσεις αυτές (που, όπως προκύπτει από τη μετέπειτα αλληλογραφία μεταξύ Επιτροπής και Ελλάδας, φαίνεται να ανέρχεται στα 153 εκατ. ευρώ) δεν ορίζεται σαφώς στην Απόφαση της Επιτροπής, ο Γεν. Εισαγγελέας απάντησε κατ' αρχήν ότι το εν λόγω ποσό μπορεί εύκολα να συναχθεί από τον συνδυασμό του άρθρου 2 με τις αιτιολογικές σκέψεις 205-209 της Απόφασης 2003/372/EK της Επιτροπής, ενώ δεν απαιτείται ούτε από την νομολογία ούτε από οποιαδήποτε άλλη διάταξη του κοινοτικού δικαίου να προσδιορίζει η Επιτροπή το προς ανάκτηση ποσό· η Επιτροπή απλώς περιορίζεται στην γενική διαπίστωση της υποχρέωσης του δικαιούχου να επιστρέψει την ενίσχυση και αφήνει στο κράτος το καθήκον να υπολογίσει, στο πλαίσιο της καλόπιστης συνεργασίας, το ακριβές ποσό της προς επιστροφή ενίσχυσης. Α-

κόμη δε και ορισμένοι διακανονισμοί που είχε κάνει η «ΟΑ» με τους πιστωτές της για να εξοφλήσει τα χρέα της αποτελούν, κατά τον Γεν. Εισαγγελέα, όψιμη και ιδαιτέρως ελλιπή εκπλήρωση που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί λόγω απόλυτης αδυναμίας εκτελέσεως εκ μέρους του κράτους. Κι αυτό, επειδή οι παραπάνω διακανονισμοί πιθανότατα δεν θα μπορέσουν να εκτελεσθούν λόγω της έκδοσης στο μεταξύ του ν. 1385/2003 που στέρει την «ΟΑ» από επαρκή περιουσιακά στοιχεία.

γ) το κρισιμότερο όμως ζήτημα, κατά την άποψη του Γεν. Εισαγγελέα, έγκειται στην έκδοση εκ μέρους του ελληνικού κράτους -λίγες μόλις ημέρες πριν από την άσκηση της προσφυγής της Επιτροπής- του ν. 3185/2003, με τον οποίον, στο πλαίσιο του μετασχηματισμού του Ομίλου της «ΟΑ», μεταβιβάσθηκε στην νέα εταιρεία «Ολυμπιακές Αερογραμμές» μόνον το ενεργητικό της «ΟΑ», και μάλιστα ελεύθερο χρεών. Μία τέτοια ρύθμιση ο Γεν. Εισαγγελέας θεωρεί ότι παρεμποδίζει από οικονομικής και νομικής απόψεως την αποτελεσματική εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής, καθώς αποστερεί την «ΟΑ» από επαρκή περιουσιακά στοιχεία, που της είναι απαραίτητα για να επιστρέψει τις ενισχύσεις που έλαβε. Επιπροσθέτως ο Γεν. Εισαγγελέας υπενθυμίζει εν προκειμένω την δυνατότητα της Επιτροπής να απαιτήσει να μην εξαντληθεί η αναζήτηση στην αρχική εταιρία, αλλά να επεκταθεί στην επιχείρηση που συνεχίζει ενδεχομένως την δραστηριότητα χρησιμοποιώντας μέσα παραγωγής που της έχουν μεταβιβασθεί, όταν ορισμένα στοιχεία της μεταβιβασης οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υφίσταται οικονομική συνέχεια μεταξύ των δύο οντοτήτων [ΔΕΚ C-328/99 και C-399/00, 08.05.2003, Italie & SIM 2 Multimedia/Επιτροπή, Συλλ. 2003, I-4035, σκέψεις 76-78]. Στην προκειμένη υπόθεση ο Γεν. Εισαγγελέας θεωρεί ότι το Ελληνικό Δημόσιο, αποκλειστικός ή κύριος μέτοχος των εμπλεκομένων εταιριών, θέλησε να εξασφαλίσει, με την παρέμβαση του νομοθέτη, την οικονομική συνέχεια μεταξύ «ΟΑ» και Ολυμπιακών Αερογραμμών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, από πλευράς εθνικού δικαίου, της επιστροφής των ενισχύσεων στην πράξη και, κατ' επέκταση, την συνέχιση της νόθευσης του ανταγωνισμού.

Με βάση τα προαναφερθέντα ο Γεν. Εισαγγελέας καταλήγει ότι η Ελλάδα, όχι μόνο δεν έλαβε μέτρα για την ανάκτηση των ενισχύσεων α-

πό την «ΟΑ», αλλά αντίθετα έλαβε μέτρα που παρεμποδίζουν την πραγματική επιστροφή των ενισχύσεων, αφού στερεί την απόφαση της Επιτροπής από κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα και, επομένως, παρέβη τις υποχρεώσεις της από την Απόφαση 2003/372/EK της Επιτροπής και από τη Συνθήκη.

Το πλήρες κείμενο των Προτάσεων του Γεν. Εισαγγελέα είναι δημοσιευμένο στην διεύθυνση <http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=el&num=79949798C19030415&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

- **Η Επιτροπή κίνησε νέα διαδικασία επίσημης έρευνας κατά της Ελλάδας για νέες ενισχύσεις που χορήγησε στην ΟΑ**

Τον Μάρτιο 2004 η Επιτροπή κίνησε νέα διαδικασία έρευνας του άρθρου 88 § 2 της Συνθήκης κατά της Ελλάδας, επειδή θεωρεί ότι αρκετά από τα μέτρα που έλαβε τα τελευταία χρόνια συνιστούν νέες κρατικές ενισχύσεις προς την ΟΑ και αμφιβάλλει για την συμβατότητά τους με την κοινή αγορά [Κρατική ενίσχυση C 11/04 (πρώην NN 4/03), ΕΕ 2004 C 192/2].

Πρόκειται, αφενός, για τα πλεονεκτήματα που αφορούν την μη εξόφληση φορολογικών χρεών το 2003, την χορήγηση προκαταβολής εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου για την χρηματοδότηση της αναδιάρθρωσης και ιδιωτικοποίησης της εταιρείας και την μη καταβολή του τέλους εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης των αεροδρομίων (Σπατόσημο) που εισπράττεται από τους επιβάτες.

Αφετέρου, η έρευνα της Επιτροπής αφορά και τα νέα μέτρα αναδιάρθρωσης που τέθηκαν σε εφαρμογή με την έκδοση του ν. 3185/2003 και, συγκεκριμένα, τις συνθήκες υπό τις οποίες το Ελληνικό Δημόσιο δημιούργησε μια νέα εταιρεία με την επωνυμία «Ολυμπιακές Αερογραμμές». Η εταιρεία αυτή ανέλαβε το πιττικό έργο της ΟΑ και της μεταβιβάστηκαν ή πρόκειται να της μεταβιβαστούν όλα τα στοιχεία ενεργητικού της ΟΑ (αεροσκάφη, προσωπικό), καθώς και οι κλάδοι «συντήρηση» και «επίγεια εξυπηρέτηση» στο μέλλον. Ανέκτησε επίσης τους διαθέσιμους χρόνους στα αεροδρόμια (slots), τα δικαιώματα κυκλοφορίας και τις υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας που κατείχε η ΟΑ.

Η Επιτροπή θεωρεί κατ' αρχήν ότι όλες οι εταιρείες που ανήκαν στον όμιλο αποτελούν μια και την αυτή επιχείρηση από την άποψη των

κοινοτικών κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αμφισβητεί κατά πόσον οι νέες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από τον Δεκέμβριο του 2002 και οι εικαζόμενες ενισχύσεις υπέρ του μελλοντικού αγοραστή (των Ολυμπιακών Αερογραμμών) είναι δυνατόν να πληρούν τις προϋποθέσεις παρέκκλισης του άρθρου 87 § 3 γ ΕΚ. Συναφώς εκφράζει και αμφιβολίες επί της διαδικασίας εξαγοράς που ακολουθήθηκε, η οποία δεν επιτρέπει να αξιολογηθεί εάν ο δυνητικός αγοραστής θα καταβάλει «εύλογο τίμημα».

Τέλος, η Επιτροπή, διαπιστώνοντας ότι στον ν. 96/12975 εξακολουθούν να υφίστανται διατάξεις παρέκκλισης υπέρ της ΟΑ, ζητά από την Ελλάδα, στο πλαίσιο της σύστασης κατάλληλων μέτρων του άρθρου 18 του Κανονισμού 659/1999, να καταργήσει το αργότερο μέχρι την 31.12.2004 τα άρθρα 3 § 3, 4 § 2-4 και 6 § 2 του ν. 96/1975.

♦ Δικτυακός κόμβος ενημέρωσης για τα προγράμματα του Γ' ΚΠΣ

Το Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών έθεσε σε λειτουργία έναν ειδικό κόμβο ενημέρωσης σχετικά με τα προγράμματα του Γ' ΚΠΣ. Παρέχεται έτσι η δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο ιδιώτη, επιχείρηση ή άλλο φορέα (μη κυβερνητικές οργανώσεις, εκπαιδευτικά/ερευνητικά ιδρύματα, συνεταιρισμούς, συλλογικούς φορείς και άλλα νομικά πρόσωπα) να ενημερωθεί για τις ενισχύσεις που χορηγούν τα προγράμματα που προκηρύσσουν οι αρμόδιοι φορείς και να συμμετάσχει σε όσα είναι ανοικτά.

Σημειώνεται δε ότι, εκτός από τα προγράμματα που έχουν λήξει και αυτά που είναι ακόμη ανοικτά, περιέχονται στον κόμβο αυτόν και όσα αναμένεται να θεσπιστούν. Οι τρόποι αναζήτησης των προγραμμάτων ποικίλλουν: ανά ιδιότητα και είδος ενίσχυσης, ανά τομέα ενδιαφέροντος, ανά ειδική κατηγορία κοινού, εξειδικευμένη αναζήτηση και τελευταία προγράμματα.

Η διεύθυνση του δικτυακού κόμβου είναι www.info3kps.gr.

♦ Εκπαιδευτικά σεμινάρια στο Υπουργείο Ανάπτυξης

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» του Υπουργείου Ανάπτυξης, και συγκεκριμένα η

Προϊσταμένη της Μονάδας Δ' κ. Ε. Πουλακάκη με την συνεργάτιδά της κ. Γ. Βελαώρα, διοργάνωσε στις 16 και 17 Δεκεμβρίου 2004 στην Αθήνα δύο εκπαιδευτικά σεμινάρια για κρατικές ενισχύσεις με την συνδρομή της Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων του ΚΔΕΟΔ.

Το πρώτο σεμινάριο, που έλαβε χώρα στο Υπουργείο, απευθυνόταν σε στελέχη του Υπουργείου Ανάπτυξης, ενώ το δεύτερο, που διεξάχθηκε στο ξενοδοχείο «Holiday Inn», στους τελικούς δικαιούχους.

Εισηγήσεις παρουσίασαν τα στελέχη της ΜοΚΕ Κ. ΑΙΚ. Σγουρίδου για τα γενικά αντικείμενα της ένοιας, της συμβατότητας και της διαδικασίας χορήγησης των κρατικών ενισχύσεων, καθώς και για τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη, και κ. Ε. Μουαμελετζή για το ζήτημα των Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) και για τις ενισχύσεις de minimis. Από το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης (ΕΙΡΑ) του Μαστρίχτ μίλησαν ο Καθηγητής κ. Φ. Νικολαΐδης για τις περιφερειακές ενισχύσεις, το πολυτομεακό πλαίσιο και το ειδικό θέμα των επιχειρηματικών κεφαλαίων, και ο ερευνητής κ. Μ. Κεκελέκης για τις ενισχύσεις σε Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις και τις ενισχύσεις σε επαγγελματική εκπαίδευση και απασχόληση. Τέλος, από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, η κ. ΑΙΚ. Ηλιάδου ανέπτυξε το θέμα των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της ενέργειας.

◆ **Η Επιτροπή έκρινε συμβιβάσιμο ελληνικό καθεστώς ενισχύσεων σχετικά με επιδεικτικά έργα καινοτόμων ενέργειών (Ν 92/2004)**

Την 11.08.2004 η Επιτροπή ενέκρινε σχέδιο καθεστώτος ενισχύσεων, που της είχε κοινοποιήσει η Ελλάδα τον Φεβρουάριο 2004, το οποίο συνίστατο σε επιχορηγήσεις επιχειρήσεων παντός μεγέθους -πλην όσων δραστηριοτοιούνται στους ευαίσθητους τομείς- που πραγματοποιούν επενδύσεις σε καινοτόμες τεχνολογίες του ενεργειακού τομέα, με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας. Η επιλογή των επιχορηγουμένων επιχειρήσεων θα γινόταν με ανοικτό διαγωνισμό, όπου θα ήταν δυνατή η άσκηση ενός βαθμού διακριτικής ευχέρειας εκ μέρους των ελληνικών αρχών.

Η Επιτροπή έκρινε ότι οι εν λόγω επιχορηγήσεις συνιστούν πλεονέκτημα για τους αποδέκτες τους, που συνίσταται στη μείωση του κό-

στους της επένδυσης και, επομένως, αποτελεί κρατική ενίσχυση. Στην συνέχεια, εξέτασε το καθεστώς υπό το πρίσμα των Κατευθυντηρίων Γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις και για τη γεωργία. Κρίνοντας ότι αυτό έχει θετικές συνέπειες για το περιβάλλον (εξοικονόμηση ενέργειας) και συγχρόνως συμβάλλει στην περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας - χώρα επιλέξιμη στο σύνολό της για περιφερειακές ενισχύσεις-, κατέληξε ότι είναι συμβιβάσιμο με το άρθρο 87 § 3 α' ΕΚ, καθώς τηρεί όλους τους όρους των προαναφερθεισών Κατευθυντηρίων Γραμμών.

Το πλήρες κείμενο της απόφασης της Επιτροπής είναι δημοσιευμένο στην διεύθυνση http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/comp-2004/n092-04.pdf.

◆ **Η Επιτροπή έκρινε συμβιβάσιμη ελληνική κρατική ενίσχυση που αφορά αύξηση του προϋπολογισμού εγκεκριμένου καθεστώτος ενίσχυσης (Ν 428/2004)**

Την 18.11.2004 η Επιτροπή ενέκρινε την κρατική ενίσχυση που είχε κοινοποιήσει η Ελλάδα την 08.10.2004 και αφορά τροποποίηση ενός προηγούμενου καθεστώτος ενισχύσεων σχετικά με εξοικονόμηση ενέργειας, συμπαραγωγή και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, το οποίο είχε εγκριθεί από την Επιτροπή (Ν 323/01).

Η τροποποίηση αυτή -η οποία είναι και η μόνη αλλαγή στο καθεστώς, καθώς όλες οι άλλες παράμετροι παραμένουν ίδιες- έγκειται στην αύξηση του προϋπολογισμού του εγκεκριμένου καθεστώτος: ενώ ο αρχικός προϋπολογισμός ήταν 353 εκατ. ευρώ, οι ελληνικές αρχές κοινοποίησαν την αύξηση του προϋπολογισμού στο ποσό των 550 εκατ. ευρώ λόγω του έντονου ενδιαφέροντος από τους επενδυτές, αλλά και της ανάγκης περιορισμού των εκπομπών αερίων ρύπων (αύξηση της τάξεως του 64%). Το καθεστώς ισχύει έως την 31.12.2006.

Επειδή η εν λόγω τροποποίηση εμπίπτει στην περίπτωση της «αύξησης προϋπολογισμού εγκεκριμένου καθεστώτος μεγαλύτερης του 20%» του άρθρου 4 § 2 (α) του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 που εφαρμόζει τον Κανονισμό (ΕΚ) 659/1999, ακολουθείται η απλουστευμένη διαδικασία κοινοποίησης και συμπληρώνεται το έ-

ντυπτο απλουστευμένης κοινοποίησης του Παραρτήματος II του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004.

Η Επιτροπή έκρινε κατ' αρχήν ότι το καθεστώς ενίσχυσης εξακολουθεί να είναι σύμφωνο με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις περιφερειακές ενίσχυσεις και με το Κοινοτικό Πλαίσιο για τις ενίσχυσεις σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Θεώρησε δε ότι η αύξηση του προϋπολογισμού δεν αλλάζει την θετική γνώμη που είχε εκφράσει στην αρχική απόφασή της που ενέκρινε το καθεστώς, γι' αυτό και τελικά αποφάσισε ότι η αύξηση αυτή είναι συμβατή με την Συνθήκη ΕΚ, ενώ υπενθύμισε στις ελληνικές αρχές τόσο την υποχρέωσή τους να υποβάλλουν επήσεις εκθέσεις σχετικά με την υλοποίηση του καθεστώτος όσο και την υποχρέωσή τους να της κοινοποιούν οποιοδήποτε σχέδιο επέκτασης ή τροποποίησης του ως άνω καθεστώτος.

Το πλήρες κείμενο της απόφασης της Επιτροπής είναι δημοσιευμένο στην διεύθυνση http://www.europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/comp-2004/n428-04.pdf.

- ◆ Η Επιτροπή έκρινε συμβιβάσιμη την περιφερειακή ενίσχυση που χορήγησε η Ελλάδα στη Lamda Shipyard (Ν 617/2003)

Την 22.09.2004 η Επιτροπή αποφάσισε να μην εγείρει αντιρρήσεις και να εγκρίνει ως συμβιβάσιμη την κρατική ενίσχυση που είχε κοινοποιήσει η Ελλάδα την 01.12.2003 σχετικά με περιφερειακή ενίσχυση που χορήγησε στο ναυπηγείο Lamda Shipyard, ύψους 10.349.269 ευρώ, για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεών του. Η Lamda Shipyard, που απασχολεί περίπου 104 εργαζομένους, ιδρύθηκε τον Μάρτιο του 1968 ως μονάδα επισκευής, ανακαίνισης και ναυπήγησης εμπορικών πλοίων και σκαφών αναψυχής, ενώ το 2000 εξαγοράστηκε από τον όμιλο Lamda Development.

Η Επιτροπή έκτιμησε ότι το κοινοποιηθέν χρηματοδοτικό μέτρο εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 87 § 1, καθώς πρόκειται για χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους μέρους των δαπανών που κανονικά θα έπρεπε να βαρύνουν το ίδιο το ναυπηγείο, ενώ και στον τομέα της ναυπηγικής βιομηχανίας στον οποίο δραστηριοποιείται η Lamda Shipyard υφίστανται συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

Εξετάζοντας το Κοινοτικό Πλαίσιο ενίσχυσεων

στην ναυπηγική βιομηχανία και λαμβάνοντας υπόψη ότι η Lamda Shipyard είναι εγκατεστημένη στην περιοχή της Ελευσίνας, η οποία είναι περιοχή του άρθρου 87 § 3 α', η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η ένταση της χορηγούμενης ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το όριο του 22,5% που ορίζεται στο Πλαίσιο (το συνολικό κόστος των επενδύσεων ανέρχεται σε 45.996.750 ευρώ), καθώς και ότι οι επιλέξιμες δαπάνες είναι σύμφωνες με τα κριτήρια των Κατευθυντήριων Γραμμών για τις περιφερειακές ενίσχυσεις (αφορούν όλες πάγιες επενδύσεις και επενδύσεις σε άυλα στοιχεία κατά την έννοια και εντός των ορίων των σημείων 4.5 και 4.6 των Κατευθυντήριων Γραμμών).

Με τα δεδομένα αυτά, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση είναι σύμφωνη με τους όρους που προβλέπει το Κοινοτικό Πλαίσιο περιφερειακών ενίσχυσεων στην ναυπηγική βιομηχανία και αποφασίζει, συνεπώς, να την θεωρήσει συμβιβάσιμη με την Συνθήκη.

Το πλήρες κείμενο της απόφασης της Επιτροπής είναι δημοσιευμένο στην διεύθυνση http://www.europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/comp-2003/n617-03.pdf.

- ◆ Η Επιτροπή έκρινε μη συμβιβάσιμη και ζήτησε την ανάκτηση ενίσχυσεων που χορήγησε η Ελλάδα στην εταιρεία «Ελληνικά Ναυπηγεία» (C 40/2002, πρώην Ν 513/2001)

Τον Ιούλιο του 2001 η Ελλάδα είχε κοινοποιήσει στην Επιτροπή μέτρα ενισχύσεων προς την εταιρεία «Ελληνικά Ναυπηγεία». Τον Ιούνιο του 2002 η Επιτροπή ενέκρινε ορισμένα εξ αυτών [SG (2002) D/230101], ενώ κίνησε επίσημη διαδικασία έρευνας για τα εξής δύο μέτρα: α) ότι το κράτος αναλαμβάνει να καλύψει μέρος των μελλοντικών συνταξιοδοτικών δαπανών της επιχείρησης (μέρος της εφάπαξ αποζημίωσης συνταξιοδότησης) για τους εργαζομένους που απασχολούνται η επιχείρηση κατά τον χρόνο μεταβίβασής της στους νέους μετόχους (άρθρο 5 § 2 v. 2941/2001) και β) ότι η εταιρεία μπορεί να μετατρέψει ορισμένα αποθεματικά που απαλλάσσονται της φορολογίας σε μετοχικό κεφάλαιο, χωρίς να καταβληθεί ο προβλεπόμενος από τον νόμο φόρος, εφόσον τα αποθεματικά αυτά συμψηφισθούν με ζημίες παρελθουσών χρήσεων (άρθρο 6 § 4 v. 2941/2001). Τα επίμαχα αυτά

μέτρα περιελήφθησαν μάλιστα στον ν. 2941/2001, τον οποίον θέσπισε εν τω μεταξύ η Ελλάδα και ενόσω ακόμη διαρκούσε η επίσημη έρευνα της Επιτροπής.

Την 22.10.2004 η Επιτροπή περάτωσε την επίσημη έρευνα και αποφάσισε ότι το μεν πρώτο μέτρο αποτελεί λειτουργική ενίσχυση, καθώς συνεπάγεται μείωση του κόστους που βαρύνει κανονικά την επιχείρηση, ενώ το δεύτερο μέτρο της φοροαπαλλαγής αποτελεί κρατική ενίσχυση τέτοιες ενισχύσεις δεν προβλέπονται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 1540/98 περί των νέων κανόνων ενισχύσεων της ναυπηγικής βιομηχανίας (ΕΕ 1998 L 202/1) και, επομένως, δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά και απαγορεύεται να υλοποιηθούν.

Πέραν του ασυμβίβαστου χαρακτήρα, η Επιτροπή έκρινε επιπλέον ότι οι εν λόγω ενισχύσεις είναι και παράνομες, αφού, μολονότι η Ελλάδα της τις είχε κοινοποίησει σε μορφή νομοσχεδίου, ωστόσο, ψήφισε τον ν. 2941/2001 χωρίς να αναμένει την απόφαση της Επιτροπής επ' αυτού (υποχρέωση standstill). Η παρανομία αυτή είχε ως συνέπεια, σε συνδυασμό με το μη συμβιβάσιμο της ενίσχυσης, να οδηγήσει την Επιτροπή να ζητήσει την ανάκτηση όσων ενισχύσεων έχουν ήδη καταβληθεί στα «Ελληνικά Ναυπηγεία».

Κατόπιν της παραπάνω απόφασης της Επιτροπής, η Ελλάδα πρωθεί τροπολογία, προκειμένου να καταργηθούν οι διατάξεις των άρθρων 5 § 2 και 6 § 4 του ν. 2941/2001.

Το πλήρες κείμενο της απόφασης της Επιτροπής είναι δημοσιευμένο στην διεύθυνση http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/comp-2003/n596-03.pdf.

♦ Η Επιτροπή έκρινε συμβιβάσιμη την παράταση τριετούς προθεσμίας παράδοσης πολυτελούς κρουαζιερόπλοιου που ζήτησε να χορηγήσει η Ελλάδα στα Ναυπηγεία Νεωρίου (Ν 596/2003)

Την 02.02.2005 η Επιτροπή αποφάσισε να μην εγείρει αντιρρήσεις στην αίτηση που κοινοποίησαν το Δεκέμβριο 2003 οι ελληνικές αρχές για παράταση της τριετούς προθεσμίας παράδοσης εκ μέρους των Ναυπηγείων Νεωρίου ενός πολυτελούς κρουαζιερόπλοιου.

Ο Κανονισμός (ΕΚ) 1540/98 για την ναυπηγική βιομηχανία, που προβλέπει την δυνατότητα

χορήγησης λειτουργικών ενισχύσεων προς εκτέλεση συμβάσεων για την ναυπήγηση και μετατροπή πλοίων, θεωρεί αποφασιστικό το θέμα της παράτασης της προθεσμίας παράδοσης για το εάν θα κριθεί επιλέξιμη μια τέτοια σύμβαση.

Η Επιτροπή έκρινε ότι η παράταση της τριετούς προθεσμίας παράδοσης πρέπει να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση, η οποία είναι όμως συμβιβάσιμη με το άρθρο 3 § 2 δεύτερη υποπαράγραφος του παραπάνω Κανονισμού και, κατ' επέκταση, με το άρθρο 87 § 3 ε' ΕΚ βάσει του οποίου το Συμβούλιο εξέδωσε τον Κανονισμό αυτόν, εφόσον η παράδοση του πλοίου χρειάστηκε να αναβληθεί λόγω απρόβλεπτης σοβαρής και εύλογης διατάραξης οφειλόμενης στα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, τα οποία συνιστούν εξαιρετικές περιστάσεις, μη δυνάμενες να προβλεφθούν, εξωγενείς σε σχέση με την εταιρεία.

Το πλήρες κείμενο της απόφασης της Επιτροπής είναι δημοσιευμένο στην διεύθυνση http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/comp-2003/n596-03.pdf.

♦ Η Επιτροπή κίνησε επίσημη διαδικασία έρευνας για μέτρα ενισχύσεων σε επιχειρήσεις των νομών Καστοριάς και Εύβοιας (C 23/2004, πρώην NN 153/2003)

Τον Ιούνιο 2004 η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 88 § 2 ΕΚ για ενισχύσεις που χορήγησαν οι ελληνικές αρχές σε ορισμένες επιχειρήσεις των νομών Καστοριάς και Εύβοιας [ΕΕ 2005 C 52/9]. Οι ενισχύσεις αυτές χορηγήθηκαν βάσει υπουργικών αποφάσεων, τις οποίες οι ελληνικές αρχές δεν είχαν κοινοποίησει σε μορφή σχεδίου στην Επιτροπή, και αφορούσαν βιοτεχνικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, καθώς και επιχειρήσεις μεταποίησης/εμπορίας του γεωργικού τομέα λιπαρών ουσιών, συμπεριλαμβανομένων και επιχειρήσεων με προβλήματα ρευστότητας.

Η Επιτροπή, η οποία επελήφθη του θέματος κατόπιν πληροφοριών, κατέληξε ότι τα εν λόγω μέτρα ενέχουν πιθανά στοιχεία ενισχύσεων, καθώς ελαφρύνουν για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις το βάρος ορισμένων τρεχουσών δαπανών, δύνανται δε να επηρεάσουν τις συναλλαγές λόγω της θέσης που κατέχει η Ελλάδα

στις αντίστοιχες παραγωγές. Στο στάδιο αυτό της προκαταρκτικής εξέτασης, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το συμβιβάσιμο των μέτρων αυτών και εξ αυτού του λόγου κίνησε επίσημη έρευνα· κατά την άποψή της, αυτά θα μπορούσαν ίσως να δικαιολογηθούν μόνο με την παρέκκλιση του άρθρου 87 § 3 γ' ΕΚ, ενώ θεωρεί σχετικές τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την γεωργία και για την διάσωση και αναδιάρθρωση των προβληματικών επιχειρήσεων.

Αναμένονται οι παρατηρήσεις της Ελλάδας επί της υπόθεσης, ενώ η Επιτροπή φροντίζει στην επιστολή της να υπενθυμίσει ότι η κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα βάσει του άρθρου 88 § 3 ΕΚ και παραπέμπει στο άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΚ) 659/1999, το οποίο προβλέπει ότι κάθε παράνομη ενίσχυση είναι δυνατόν να αποτελέσει αντικείμενο ανάκτησης από τον δικαιούχο της.